

EKOLOJİ

 YouTube Selin Hoca

 /selinhoca
Instagram

EKOLOJİ

MADDE DÖNGÜLERİ

MADDE DÖNGÜLERİ

Ekosistemde yer alan maddeler organik ve inorganik formlarına sürekli dönüşerek döngü halindedir.

En önemli madde döngüleri

- ✓ Su döngüsü
- ✓ Karbon döngüsü
- ✓ Azot döngüsü

Su, karbon ve azot döngüsü atmosfer ile yeryüzü arasında gerçekleşir.

SU DÖNGÜSÜ

Buharlaştırma, yoğunlaşma, yağış, fotosentez ve solunum olayları ile su katı sıvı ve gaz formuna dönüşerek yeryüzü ile atmosfer arasında dönüşüm geçirir.

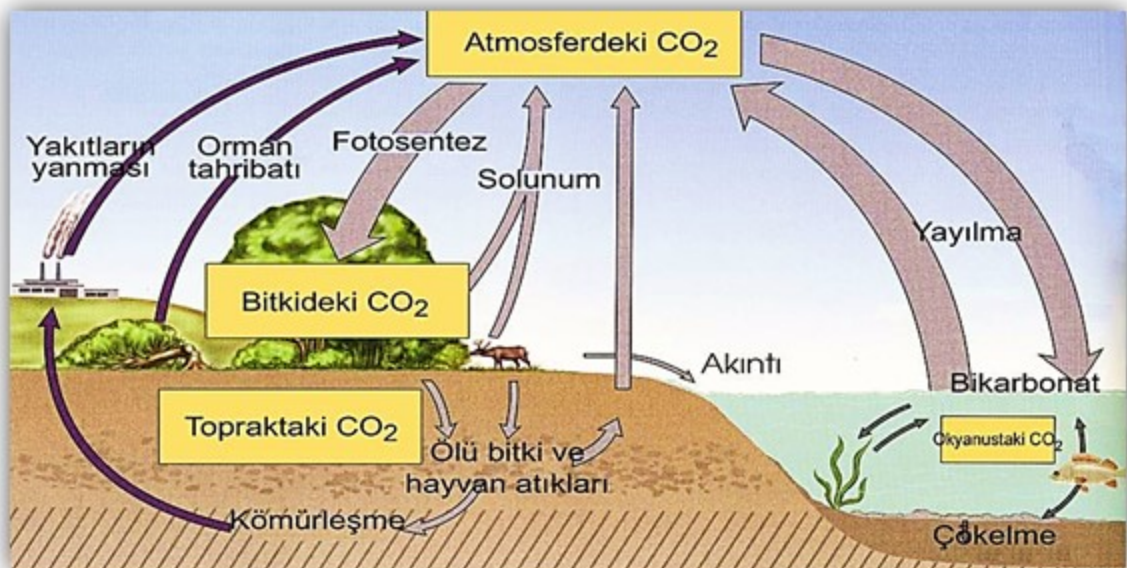

Selin Hoca

MADDE DÖNGÜLERİ

KARBON DÖNGÜSÜ

- ✓ Atmosferde C; CO ve CO₂ halinde bulunur.
- ✓ CO₂, özümleme reaksiyonları ile ototroflar tarafından organik madde haline getirilir. Beslenme yolu ile diğer canlılara geçer ve solunum ile yeniden atmosfere ulaşır.
- ✓ Ayrıca yanma olayları da atmosferdeki CO₂ miktarını artırır.

Selin Hoca

- 1) I. Buharlaşıma
II. Yoğunlaşma
III. Solunum
IV. Fotosentez

Yukarıda verilen olaylardan hangisi atmosferdeki su miktarını azaltır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve IV   E) I, II ve III

- 2) I. Saprofit faaliyetleri
II. Fotosentez
III. Kemosentez
IV. Hücresel solunum
V. Fosil yakıtların yanması

Yukarıda verilen olaylardan hangisi atmosferdeki CO₂ miktarını artırır?

- A) I ve II   B) IV ve V   C) I, II ve III
D) I, IV ve V   E) II, III ve V

MADDE DÖNGÜLERİ

AZOT DÖNGÜSÜ

- ✓ Atmosferde bulunan azot gazı çeşitli doğa olayları ve azot bağlayıcı bakteriler ile yeryüzüne aktarılır.
- ✓ Fotosentez ve kemosentez reaksiyonları ile ototroflar tarafından organik madde haline getirilir.
- ✓ Beslenme yolu ile heterotroflara geçer.
- ✓ Canlıların ölmüş vücut parçaları, ölüleri ve dışkılarının saprofitler tarafından parçalanması sonucu yeniden inorganik hale gelir. Bu olaya **pütrifikasyon** denir.
- ✓ Saprofit faaliyetleri ile açığa çıkan NH_3 , nitrit bakterileri ile nitrite (NO_2); nitrit ise nitrat bakterileri ile nitrate (NO_3) dönüştürülür. Bu canlılara genel olarak **nitrifikasyon bakterileri** denir. Olaya ise **nitrifikasyon** denir. Nitrifikasyon bakterileri nitrifikasyonu kemosentez ile gerçekleştirmektedir. Nitrifikasyon bakterileri ile tekrardan kullanılabilir azot tuzları oluşur.
- ✓ Yeryüzünde dönüşümü tamamlanmış olan azotun yeniden atmosfere aktarılması ise kemoototrof olan **denitrifikasyon bakterileri** tarafından gerçekleştirilir. Bu olaya **denitrifikasyon** denir.

Selin Hoca

MADDE DÖNGÜLERİ

3) Ölmüş otçul bir memelinin karaciğer hücresinde bulunan bir proteinin N atomları işaretleniyor.

İşaretli N atomlarının atmosferdeki azot gazının yapısında rastlanması sürecinde;

- I. Kemosentez
- II. Oksijenli solunum
- III. Hidroliz

olaylarının gerçekleşme sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – II – III   B) I – III – II   C) II – I – III
D) III – I – II   E) III – II – I

- 4) I. Yıldırım
II. Azot bağlayıcı bakteriler
III. Denitrifikasyon

Yukarıda verilen olaylardan hangileri atmosferdeki azot miktarının azalmasını sağlar?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

5) **Ototrof yapısında bulunan bir azot atomunun azot gazı haline dönüşümü sırasında aşağıda verilen olaylardan hangisi en son gerçekleşir?**

- A) Denitrifikasyon bakterilerinin faaliyetleri
- B) Azot bağlayıcı bakterilerin faaliyetleri
- C) Nitrit bakterilerinin faaliyetleri
- D) Nitrat bakterilerinin faaliyetleri
- E) Saprotit faaliyetleri

Selin Hoca